

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ФІЛОСОФІЯ ПСИХОЛОГІЇ”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

Підготовлено доцентом кафедри філософії *О. Б. Применко*

Затверджено на засіданні кафедри філософії (протокол № 19 від 23.02.09)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Применко О. Б. Навчальна програма дисципліни “Філософія психології”
(для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 23 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Філософія психології”, питання для самоконтролю, теми рефератів, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальну програму дисципліни “Філософія психології” розроблено відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, типових програм для вищих навчальних закладів та тематичного плану курсу. Необхідність вивчення дисципліни зумовлена тими соціокультурними трансформаціями в українському суспільстві, що прискорюють осмислення світу людиною, яка самовизначається у змінному середовищі, де відбувається, зокрема, піднесення психологічної думки до філософсько-світоглядного рівня. Засвоєння курсу “Філософія психології” потребує розуміння та усвідомлення теоретичного і практичного значення філософсько-психологічних концепцій. Адже філософія психології охоплює такі структурні рівні філософського знання, як психоаналіз, неофрейдизм, феноменологія, включає дослідження теорій свідомості, що розроблялися у межах філософії прагматизму. Відповідно, філософія психології – це міждисциплінарна галузь знання, що зорієнтована на поєднання теоретичного потенціалу психологічної науки із досягненнями сучасної філософії.

Метою дисципліни “Філософія психології” є відтворення філософсько-світоглядного змісту найактуальніших соціально-психологічних проблем, опрацювання та засвоєння понятійно-категоріального апарату філософсько-психологічного знання, її методологічного базису, а також змісту основних його теорій.

Завданнями дисципліни є:

- систематизація знань щодо теоретичного взаємозв'язку проблемного поля філософії та психології;
- усвідомлення теоретико-методологічного потенціалу такої суміжної галузі знання, як філософія психології;
- формування у студентів навичок самостійної роботи із теоретичним матеріалом на основі аналізу філософсько-психологічної проблематики у контексті подальшого розвитку методологічних засад дисципліни.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ФІЛОСОФІЯ ПСИХОЛОГІЇ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	Змістовий модуль I. Вступ до філософії психології Предмет, завдання і місце філософії психології в комплексі наук про свідомість. Філософія психології як філософія науки
2	Еволюція філософських уявлень про природу, людину й суспільство
3	Змістовий модуль II. Філософські основи психологічного дослідження Співіснування і взаємодоповнення різних способів пізнання світу. Проблеми наукового пізнання
4	Філософія як метатеорія та методологія психологічної науки
5	Змістовий модуль III. Філософський аналіз основних парадигм психології Психоаналіз в основі конструювання соціальної реальності
6	Екзистенційна й гуманістична психологія
7	Діяльнісний підхід у філософії психології
8	Соціальна психологія
9	Педагогічна й вікова психологія
Разом годин: 108	

ЗМІСТ
дисципліни
“ФІЛОСОФІЯ ПСИХОЛОГІЇ”

Змістовий модуль I. Вступ до філософії психології

Тема 1. Предмет, завдання і місце філософії психології в комплексі наук про свідомість. Філософія психології як філософія науки

Філософія психології як світогляд, метод пізнання і теорія соціального й культурного розвитку. Співвідношення пізнавального та ідеологічного аспектів філософії психології. Система “людина – психологія – суспільство” як предмет філософії психології. Функції філософії психології. Роль філософії психології в духовно-теоретичному і громадянському самовизначенні особистості.

Філософія психології як філософія науки: предмет, проблеми, методи, завдання. Типи філософії науки. Позитивістська філософія науки, історична зміна її предмета. Трагування психології в позитивістській філософії науки. Логічний позитивізм і його вчення про свідомість. Феноменологічна парадигма філософії науки. Аналіз предмета психології у феноменологічній філософії науки. Феноменологія як наука про свідомість, її зв'язок із психологією, розходження між феноменологією та психологією. Феноменологічна психологія.

Філософський аналіз розвитку психології як експериментальної науки. Психологія як наука, що поєднує в собі природничо-наукові й гуманітарні методи. Пояснення й розуміння, екстерналістський та інтерналістський підходи до дослідження психіки.

Література [1; 6; 8; 10; 14–23; 30–32; 38; 40; 46; 51; 54–59; 67; 74; 77; 82; 92–95; 101; 127–131]

Тема 2. Еволюція філософських уявлень про природу, людину й суспільство

Розвиток уявлень про природу як універсум, космос, загальну сутність речей, об'єктивну реальність, географічне, навколишнє середовище, загальний предмет людської праці, спосіб життя і самоцінність тощо. “Зовнішня” і “внутрішня”, “перша” і “друга” природа, біосфера і ноосфера. Антропосоціогенез та соціокультурний розвиток людської цивілізації.

Психологія як емпірична наука. Її предмет. Загальна характеристика історії психології. Видозміна предмета психології протягом історії. Визначення душі, психіки, свідомості. Зв'язок із філософією. Методи психології. Зміна подань про методи психології протягом історії. Зв'язок психології та філософії. Психологія та філософська антропологія.

Література [1; 3; 4; 16; 18; 19; 21; 23; 25; 32; 34; 36; 41; 60–64; 78; 80; 83; 86; 88–90; 98; 100; 124; 133; 134]

Змістовий модуль II. Філософські основи психологічного дослідження

Тема 3. Співіснування і взаємодоповнення різних способів пізнання світу. Проблеми наукового пізнання

Питання про пізнавальну, ціннісну і праксеологічну діяльність людини. Особливості різних способів пізнання світу: побутовий, міфічний, релігійний, філософський, художній, науковий, міфологічний, онтопсихологічний, кроскультурний. Історія виникнення та розвитку філософського і наукового способів пізнання світу. Рівні пізнавальної діяльності людини: відчуттєве сприйняття та абстрактне мислення.

Структура та форми наукового пізнання. Наука як соціальний інститут виробництва, збереження і відтворення знань. Психологія та її роль у науковому пізнанні навколишньої та внутрішньої дійсності.

Література [11; 13; 20; 24; 35; 48; 50; 51; 54; 55; 63; 67; 74; 79; 83; 86; 92; 95; 100–102; 120; 136]

Тема 4. Філософія як метатеорія та методологія психологічної науки

Принципи, закони та категорії науково-психологічного дослідження. Закони логіки та психологічні прийоми. Пізнавальне ставлення людини до світу: оптимізм, скептицизм, агностицизм. Загальнонаукові пояснювальні принципи психології: взаємодія і розвиток, причинність, цілісність, активність, суб'єктивність, реконструкція. Дослідження як відображення і творчість. Чуттєве, раціонально-логічне та інтуїтивне пізнання. Діалектика абсолютного та відносного в істині.

Парадигма й аномалія у психологічній науці. Методологія та рівні психологічного дослідження. Загальнофілософська, загальнонаукова та спеціалізована системи методів. Виявлення, формулювання і постановка наукової проблеми як форми психологічного знання, сутність, характер і шляхи її вирішення; виявлення і нагромадження фактів дійсності, їх пояснення й узагальнення; формування та обґрунтування наукових гіпотез як процес поглиблення психологічного дослідження; формулювання наукової теорії. Систематизація психологічних досліджень та їх філософський аналіз.

Література [5–8; 11; 14–17; 20; 26; 31; 33; 37; 38; 43; 52; 54; 66; 71; 87; 92; 94; 106; 127–129; 137]

Змістовий модуль III. Філософський аналіз основних парадигм психології

Тема 5. Психоданаліз в основі конструювання соціальної реальності

Філософські передумови: розуміння матерії як енергії, “енергетичний монізм”. Структура свідомості особистості. Концепт несвідомого, можливості об’єктивації та вивчення несвідомих психічних механізмів. Суб’єктивний характер пізнання, проєкція й раціоналізація як когнітивні закони психоданалізу. Психоданалітична герменевтика. Деконструкція суб’єкта в психоданалізі. “Утопічні” схеми Зіґмунда Фрейда.

Неофрейдизм та дослідження соціальної реальності: Еріх Фромм, Герберт Маркузе. Критика психоданалізу представниками гіпотетико-дедуктивної моделі філософії науки.

Література [2; 4; 8; 12; 13; 21; 30–32; 34; 38; 39; 60; 69; 72; 83; 92; 94; 96; 108; 122; 130; 137]

Тема 6. Екзистенційна й гуманістична психологія

Буття у фундаментальній онтології Мартіна Гайдеггера. Джерела фундаментальної онтології у феноменології Едмунда Гуссерля. Онтологізація виміру справжнього. Концепти “проєкту”, модусів буття. Категорія “екзистенції”. Гайдеггер: екзистенціальна, спрямованість *Da-sein* назовні, розгортання світу.

Джерела екзистенційної психології в психіатрії. Бінсвангер, його синтез психоданалізу й екзистенціалізму, трактування психічної хво-

роби як “секуляризація Dasein”. Карл Ясперс і вчення про просвіт-ління екзистенції. Проблематизація поняття норми. Екзистенційний аналіз Жан-Поль Сартра. Несвідомий вибір, *mauvaise foi* як вид не-свідомого. Аналіз екзистенції в Ролло Мея. Навчання екзистенційної психології про норму й невроз, походження страху. Навчання Маслоу про норму й самоактуалізацію. Філософський пафос гуманістичної психології.

Література [3; 5; 19; 21; 23; 24; 31; 32; 34; 40; 41; 47; 49; 53; 59; 61; 64; 69; 71; 75; 83; 87; 97–100; 116; 134; 137; 138]

Тема 7. Діяльнісний підхід у філософії психології

Онтологія діяльності, джерела її у філософії романтизму (Фіхте, Новаліс, Гете). Марксистське трактування діяльності як суспільних відносин. Філософські підстави діяльнісного підходу – філософія прагматизму. Дві школи діяльнісного підходу: радянська та Піаже. Становлення діяльнісного підходу в працях вітчизняних психологів. Теорія мислення Піаже, генетична епістемологія, її роль у системі наук. Генезис логічних структур і апріорних категорій, їхнє походження із законів руху й діяльності дитини. Генезис свідомості за Виготським. Етапи формування понять. Роль соціальності у формуванні свідомості. Теорії походження внутрішнього світу Піаже й Виготського. Антропологія А. Гелена як філософська основа діяльнісного підходу. Філософські й психологічні проблеми, що одержують нове висвітлення через концепт діяльності: мораль, логіка, вчення про пізнання, теорія мислення, навчання, пам’яті, культура, суспільні інститути, колективне несвідоме, роль міфології, дискурсу, фонових знань. Діяльнісний підхід у педагогіці. Категорії діяльнісного підходу: мотив, мета, дія. Мислення як діяльність. Його автономія. Проблема волі, доцільності, спонтанності мислення. Мисленнева діяльність, її методологія.

Література [4; 18; 21; 23; 32; 33; 36; 41; 47; 56; 61; 68; 70; 75; 76; 89; 100; 123]

Тема 8. Соціальна психологія

Місце соціальної психології серед наук про суспільство: соціології, соціальної філософії, соціальної антропології. Передумови вивчення людини як соціальної істоти. Соціальний конструктивізм як епістемологічне й антропологічне навчання. Антропологічна дилема:

співвідношення біологічного та соціального в людині, можливість її пізнання засобами соціальної психології.

Література [3; 4; 9; 19; 22; 24; 29; 32; 39; 49; 52; 53; 65; 80; 99; 102; 105; 127; 129; 130; 132; 134; 138]

Тема 9. Педагогічна й вікова психологія

Педагогічна антропологія як філософська основа педагогічної психології. Філософія утворення. Антропологічні теорії навчання. Відсутність філософії віку. Вивчення дитячого егоцентризму й аутизму засобами психології. Антропологія про формування зрілості особистості, критерії зрілості, вивчення її в психології. Вивчення феномена мудрості, визначення мудрості у філософії й психології, питання про принципову можливість формалізації мудрості.

Література [3; 19; 24; 29; 32; 52; 53; 65; 80; 99; 105; 127; 132; 134; 138]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Охарактеризуйте методологічні взаємозв'язки психології та філософії психології, їх теоретичне співвідношення.
2. Чи підвищує філософський аналіз психологічної науки її методологічний потенціал?
3. Теоретико-методологічний та соціально-практичний потенціали розвитку філософсько-психологічного знання.
4. Людина в екзистенційній філософії: синтез психологічного та філософського підходів (Ж.-П. Сартр, А. Камю).
5. Проблема людини у роботах М. Бубера.
6. С. Гроф про основні виміри людського буття.
7. С. Франк про духовні основи суспільства.
8. Людина у пошуках сенсу життя за В. Франклом.
9. З. Фрейд як основоположник одного із напрямів філософсько-психологічного аналізу.
10. Філософія психологія Е. Фромма.
11. Сучасна феноменологічна психологія: основні концепції.
12. Основні рівні співвідношення таких онтологічних реальностей, як природа, людина і суспільство.
13. Основні ідеї філософсько-психологічного аналізу соціальної реальності.

14. Особливості світосприйняття сучасної людини, основні ознаки “межевої ситуації” сучасності.
15. Місце і роль людини у природі і суспільстві.
16. Екологічні проблеми сучасності. Роль та значення психологічного чинника в їх вирішенні.
17. Політична свідомість як предмет філософсько-психологічного аналізу. Теоретичні та практичні перспективи такого аналізу.
18. Шляхи розвитку національної і громадянської самосвідомості.
19. Економічна психологія як важливий чинник ефективного розвитку суспільства.
20. Синтез філософії та психології у дослідженнях Ж.-П. Сартра та А. Камю.
21. Філософський та психологічний підхід у працях Е. Фромма.
22. Філософський та психологічний аспекти у роботах П. Бергера та Т. Лукмана.
23. Основні рівні філософсько-психологічного аналізу релігійної свідомості.
24. Сучасні дослідження механізмів діяльності людської свідомості та спроби її кібернетичного моделювання.
25. Основні вектори та критерії самопізнання, його сенс та практична цінність.
26. Розкрийте зміст феноменологічної теорії свідомості, її практичне значення.
27. Штучний інтелект як аналог свідомості. Аргументи “за” та “проти”.
28. Що означає принцип самопізнання? (від Сократа до Г. Сковороди).
29. “Буття-для-себе” та “буття-для-іншого” як основні концепти філософсько-психологічної концепції Ж.-П. Сартра. Їхнє теоретичне навантаження та практичний зміст.
30. “Екзистенційний вакуум” як підгрунття смисложиттєвих інтенцій постмодерної цивілізації.
31. Дослідження природи кохання як одного із важливих чинників самопізнання (за однойменною працею Е. Фрома).
32. Наукові та “ненаукові” методи пізнання і пояснення світу: альтернатива чи взаємодоповнення?
33. Основні методологічні засади ефективності філософії у вивченні проблем сучасної психології.

34. Особливості феноменологічної концепції свідомості, автором якої був Е. Гуссерль, її методологічна роль у сучасних психологічних дослідженнях.
35. Розкрийте філософський зміст психологічних досліджень сучасності.
36. Взаємозв'язок соціальної філософії та соціальної психології, основні суміжні проблеми.
37. Чи завжди філософія є методологічною основою психологічних концепцій? “За” і “проти”.
38. Методологічний потенціал та практичне значення екзистенційної психотерапії.
39. Психоаналіз і філософія: сучасність і майбутні тенденції.
40. Соціальний вимір сучасних філософсько-психологічних досліджень.
41. Основні етапи духовного становлення особистості.
42. Соціально-технологічний потенціал віри (у всіх її проявах) як важливий чинник соціального розвитку. Розкрийте зміст віри як основи суспільної ідеології.
43. Практичне значення філософсько-психологічних досліджень сучасності.
44. Віра і вірування. Структура віри як соціально-психологічного феномена.
45. Екзистенційна психотерапія як соціальна технологія. “За” і “проти”.
46. Соціальні технології: пріоритет духовного чи матеріального чинників?
47. Науково-теоретичний потенціал філософсько-психологічного знання у дослідженні феномена масової свідомості.
48. Головні критерії комунікативної компетентності особистості.
49. Особливості та можливості сучасних комунікативних технологій.
50. Творчий потенціал комунікативного процесу та його вплив на розвиток особистості.
51. Соціалізація і комунікативна компетентність: зв'язок понять на теоретичному та практичному рівнях.
52. Психологія масових комунікацій: методологічний потенціал філософських теорій.
53. Комунікація як мистецтво.

54. Комунікативні технології сучасності: філософсько-психологічний аспект.
55. Основні рівні кроскультурної взаємодії суспільств та їхні психологічні засади.
56. Структурні рівні культури як соціального феномена.
57. Основні чинники впливу культурного середовища на розвиток особистості.
58. Конструктивний і деструктивний виміри впливу культурного середовища на розвиток особистості.
59. Культура і антикультура. Ціннісні виміри культури в умовах сучасної соціокультурної динаміки.
60. Теоретико-методологічний потенціал філософії психології в аналізі соціокультурних процесів.
61. Репресивність культурних механізмів та спроби їх подолання (за працями З. Фрейда та Е. Фромма).
62. Культурно-історичні умови як важливий чинник формування особистості.
63. Соціально-практичний потенціал кроскультурного освоєння світу. “Закриті” та “відкриті” культури.
64. Культура і цивілізація з точки зору філософсько-психологічного аналізу. Спільне і особливе.
65. Роль і значення творчості у житті особистості, її конструктивний потенціал.
66. Співвідношення мови та творчості, проаналізуйте лексичний апарат творчої особистості.
67. Творчий потенціал комунікативних технологій сучасності та їх вплив на розвиток особистості.
68. Основні рівні творчої діяльності та механізми її формування.
69. Чи можна вести мову про філософію міжособистісних комунікацій? “За” і “проти”.
70. Чи кожна людина має творчий потенціал? Чи можливий розвиток творчих здібностей на основі не тільки психологічних методик, а й філософії творчого процесу?
71. Чи пов’язані між собою феномени творчості та довголіття? Аргументи “за” і “проти”.
72. Соціально-практичний потенціал творчого процесу.
73. Філософсько-психологічні методи мобілізації соціальної творчості.

74. Які основні методи, запропоновані класиками інтроспекціонізму?
75. Які інстанції психічного апарату виділяв Фрейд?
76. У чому філософська сутність поняття несвідомого?
77. Що дає психоаналітична теорія для створення парадигми, альтернативної стосовно картезіанства?
78. У чому проявляється гносеологічний суб'єктивізм психоаналізу?
79. Якій критиці піддав психоаналіз Карл Поппер?
80. Що дає психоаналіз для розуміння структури суб'єктності?
81. Які передумови появи екзистенційної психології?
82. Які передумови появи гуманістичної психології?
83. Піраміда потреб Маслоу.
84. Джерела онтології діяльності.
85. Філософські підстави діяльнісного підходу.
86. Які основні категорії діяльнісного підходу?
87. Яка основна парадигма психофізіології?
88. У чому проблема визначення фізіологічного механізму?
89. Філософський базис психофізіології.
90. Психофізіологія про природу свідомості.
91. Феноменологічний метод К. Ясперса.
92. Парадигма пояснення й парадигма розуміння в патопсихології.
93. Свідомість як мислення.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Соціалізація індивіда: психологічний та філософський аналіз.
2. Духовні засади суспільства (за однойменною працею С. Л. Франка).
3. Анатомія людської деструктивності як важливий чинник філософсько-психологічного аналізу соціальної дійсності (за однойменною працею Е. Фромма).
4. Е. Фромм про “втечу від свободи” як соціокультурний феномен.
5. А. Камю про людину і суспільство.
6. Феноменологічна соціологія П. Бергера і Т. Лукмана: аналіз основних ідей.
7. К. Поппер як прибічник концепції “відкритого суспільства”. Основні ідеї його праці “Відкрите суспільство і його вороги”.

8. Аналітичний потенціал філософсько-психологічних теорій та концепцій у вимірі конструктивного аналізу релігійної свідомості (за працею Е. Фромма “Психоаналіз і релігія”).
9. Онтологічна концепція свідомості у філософії Ж.-П. Сартра (за працею “Буття і ніщо. Досвід феноменологічної онтології”).
10. Дилема “китайської кімнати” та основні методи її вирішення у сучасній науці та філософії.
11. Філософський вимір психоаналітичних концепцій (за працями З. Фрейда та Е. Фромма).
12. Соціально-практичне значення феноменологічної концепції свідомості (за працями П. Бергера та Т. Лукмана).
13. Філософія та психологія у роботі А. Печей “Людські якості”.
14. Соціально-філософський аналіз анатомії людської деструктивності (за однойменною роботою Е. Фромма).
15. Проблема свободи як предмет філософсько-психологічного дослідження (за працями Ж.-П. Сартра та Е. Фромма).
16. Соціальні виміри психоаналітичних теорій (за працями З. Фрейда, К. Юнга та Е. Фромма).
17. Смісложиттєві інтенції у вимірі філософсько-психологічного аналізу (за роботою В. Франкла “Людина у пошуках смислу”).
18. Цінності як основний чинник духовної стабільності суспільства.
19. Основні концепції феномена масової свідомості у сучасній філософсько-психологічній літературі.
20. Поняття “соціальної технології”: історія і сучасність.
21. Феномен віри у вимірі філософсько-психологічного аналізу.
22. Психологічні засади впливу на розвиток масової свідомості та їх зв'язок із сучасною філософією.
23. Основні методологічні засади ефективної комунікації. Філософський вимір комунікативних технік сучасності.
24. Комунікативна компетентність як важлива складова соціального успіху сучасного політика.
25. Public relations як система комунікативних технологій.
26. Комунікативні технології як основа психологічного впливу на споживача.
27. Роль і значення сучасних комунікативних практик у рекламі.
28. Філософія культури у структурі філософських досліджень. Основні теорії та концепції.

29. Психологія і культура з точки зору психоаналітичного підходу (за працями З. Фрейда та Е. Фромма).
30. Кроскультурна психологія як основа взаємовпливу культур (на прикладі міжнародного підприємництва).
31. Методологія та методи кроскультурної психології. Сучасні підходи та концепції.
32. Кроскультурні дослідження в економіці: історія та сучасність.
33. Культура ХХІ ст.: основні тенденції та перспективи.
34. Творчість як соціокультурний феномен: основні теорії та концепції.
35. Теоретична роль і практичне значення мови як основи розвитку творчого потенціалу особистості.
36. Феномен довголіття: філософсько-психологічний аналіз. Основні концепції сучасності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности: Трактат по социологии знания. — М.: Медиум, 1995.
2. Бубер М. Проблема человека. — К.: Ника-Центр, 1998.
3. Вацлавик П., Бивин Д., Джексон Д. Психология межличностных коммуникаций. — СПб.: Речь, 2000.
4. Вебер М. Основные социологические понятия: Избранное. — М., 1990.
5. Гроф С. Космическая игра: Исследование рубежей человеческого сознания — М.: Изд-во Трансперсон. ин-та, 1997.
6. Гроф С. Путешествие в поисках себя: Измерения сознания. Новые перспективы в психотерапии и исследовании внутреннего мира — 2-е изд. — М.: Изд-во Ин-та психотерапии, 2001.
7. Гроф С., Беннетт Х. Холотропное сознание: Три уровня человеческого сознания и как они формируют нашу жизнь. — М.: Изд-во Трансперсон. ин-та, 1996.
8. Г'юм Д. Трактат про людську природу: Спроба запровадження експериментального методу міркувань про об'єкти моралі / Ред. і авт. передм. Ернст К. Моссер; Пер. с англ. Павла Насади. — К.: Всесвіт, 2003.
9. Деррида Ж. Голос и феномен и другие работы по теории знака Гуссерля. — СПб.: Алетейя, 1999.

10. Джеймс У. Беседы с учителями о психологии / Пер. Александра Громбах. — М.: Совершенство, 1998.
11. Джеймс У. Введение в философию. — М.: Республика, 2000.
12. Джеймс У. Воля к вере: Пер. с англ. / Сост.: Л. В. Блинников, А. П. Поляков. — М.: Республика, 1997.
13. Гроф С., Хэлифакс Д. Человек перед лицом смерти. — М.: Изд-во Трансперсон. Ин-та, 1996.
14. Гуссерль Э. Амстердамские доклады. Феноменологическая психология // Логос. — 1992. — № 3. — С. 62–81; — 1994. — № 5. — С. 7–24.
15. Гуссерль Э. Картезианские размышления. — СПб.: Наука, 1998.
16. Гуссерль Э. Кризис европейского человечества и философия // Гуссерль Э. Философия как строгая наука. — Новочеркасск: Сагуна, 1994.
17. Гуссерль Э. Феноменология внутреннего сознания времени. — М.: Логос, 1994.
18. Ильенков Э. Философия и культура. — М., 1991.
19. Камю А. Человек бунтующий // Сочинения: В 5 т. — Т. 3. — Харьков: Фолио, 1997.
20. Мамардашвили М. Сознание как философская проблема // Вопр. философии. — 1990. — № 10. — С. 3–12.
21. Маслоу А. Психология бытия. — М., 1997.
22. Менегетти А. Проект “Человек”. — М.: Славян. ассоц. онтопсихологии, 1998.
23. Печчеи А. Человеческие качества. — М., 1990.
24. Пирс Ч. Избранные философские произведения. — М.: Логос, 2000.
25. Поппер К. Открытое общество и его враги: В 2 т. — М., 1992.
26. Сартр Ж.-П. Бытие и ничто. Опыт феноменологической онтологии. — М.: Республика, 2004.
27. Сартр Ж.-П. Дороги свободы: В 4 т. / Пер. с фр. Д. Вальяно, Л. Григорьян. — Харьков: Фолио, 1997.
28. Сартр Ж.-П. Воображаемое. Феноменологическая психология воображения / Пер. с фр. М. Бекетова; Отв. ред. Д. В. Скляднев — СПб.: Наука, 2001.
29. Сирл Дж. Разум мозга — компьютерная программа? // В мире науки. — 1990. — № 3. — С. 7–13.
30. Скворода Г. С. Пізнай в собі людину. — Львів: Світ, 1995.

31. *Сковорода Г. С.* Розмова про істинне щастя. — Харків: Прапор, 2002.
32. *Франк С. Л.* Духовные основы общества. — М., 1992.
33. *Франк С. Л.* Реальность и человек — М.: Республика, 1997.
34. *Франкл В.* Человек в поисках смысла. — М., 1996.
35. *Фрейд З.* Психология масс и анализ человеческого “Я”: Пер. с нем. — М., 2005.
36. *Фромм Э.* Анатомия человеческой деструктивности. — М., 1994.
37. *Фромм Э.* Бегство от свободы / Пер. Г. Ф. Швейник — 2-е изд. — М., 1995.
38. *Фромм Э.* Душа человека. — М., 1992.
39. *Фромм Э.* Иметь или Быть?; Психоанализ и религия / Пер. Н. Петренко, О. Иванчук. — К., 1998.
40. *Фромм Э.* Искусство любви: Исследование природы любви / Пер. Л. А. Чернышева. — Минск, 1991.
41. *Фромм Э.* Психоанализ и этика / П. С. Гуревич (вступ. ст.); П. С. Гуревич, С. Я. Левит (сост.). — М., 1998.
42. *Фромм Э.* Революция надежды / Пер. В. А. Певчева — СПб., 1999.
43. *Фромм Э.* Человеческая ситуация / Ред. и авт. предисл. Д. А. Леонтьев — М., 1995.
44. *Хайдеггер Мартин.* Бытие и время / Пер. с нем. В. В. Библихина — М.: Ad Marginem, 1997.
45. *Хайдеггер Мартин.* Время и бытие / Пер. с нем. В. В. Библихина — СПб.: Наука, 2007.
46. *Хайдеггер М.* Основные проблемы феноменологии. — М.: Высш. религ.-философ. шк., 2001.
47. *Хорни К., Фромм Э.* Психоанализ и культура: Избран. тр. — М., 1995.
48. *Юм Д.* Исследование о человеческом разумении: Пер. с англ. — М.: Прогресс, 1995.
49. *Ялом И.* Экзистенциальная психотерапия. — М., 1999.
50. *The digital phoenix: How computers are changing philosophy / Terrell Ward Bynum (ed.), James H Moor (ed.). — Oxford, Malden, 1998.*
51. *Searle J. R.* Minds, Brains and Science. — Harvard Univ Pr, 1984.
52. *Verene D. Ph.* Philosophy and the return to self-knowledge. — New Haven; Lnd.: Yale UP, 1997.

53. *Wissenschaftsphilosophie und Politik=Philosophy of science and politics / Michael Heidelberger (hrsg.), Friedrich Stadler (hrsg.).* – N. Y.: Springer, 2003.

Додаткова

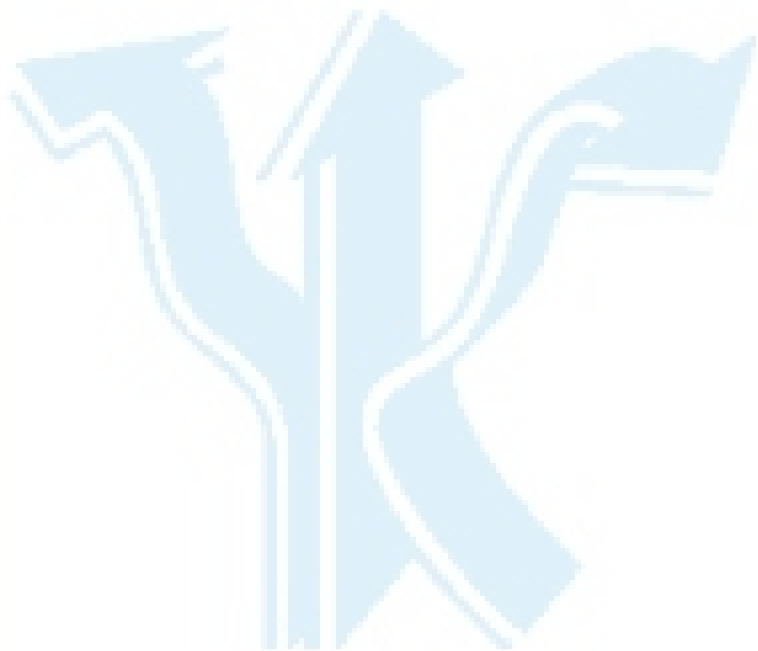
54. *Агранович С. З., Березин С. В.* Homo amphibolo Человек двусмысленный: Археология сознания. – Самара: Бахрах-М, 2005.
55. *Баранов Г. В.* Бытие и человек: Философ. практикум. – Омск, 2000.
56. *Баткин Л. М.* Европейский человек наедине с собой. Очерки о культурно-исторических основаниях и пределах личного самосознания. – М.: Рос. гос. гуманитар. ун-т, 2000.
57. *Бондаренко Ю. Я.* Человек. Судьба. Вселенная: Глазами древних мудрецов. – М.: Школа-Пресс, 1994.
58. *Бородавкин С. В.* Философия человека. – СПб., 2001.
59. *Бугера В. Е.* Сущность человека. – М.: Наука, 2005.
60. *Грабовський С. І.* ХХ століття та українська людина. Виклики і відповіді. – К.: СтилоС, 2000.
61. *Дабагян А. В.* Человек, его сознание и культура в паутине электронно-цифровых сетей. – Харьков: Торсинг, 2003.
62. *Духовное становление человека.* – Л., 1972.
63. *Дьюи Дж.* Психология и педагогика мышления. – М.: Лабиринт, 1999.
64. *Железнов Ю. Д.* Человек в природе и обществе. Введение в эколого-философскую антропологию. – М., 2001.
65. *Жизнь как творчество.* – К., 1985.
66. *Капра Ф.* Уроки мудрости. – К., 1996.
67. *Кисилев Ю. М.* Кто ты, человек? – Донецк, 2006.
68. *Коул М.* Культурно-историческая психология. – М., 1997.
69. *Кувакин В. А.* Твой рай и ад: Человечность и бесчеловечность человека (Философия, психология и стиль мышления гуманизма). – М., 1998.
70. *Лебедева Н. М.* Введение в этническую и кросскультурную психологию. – М., 1999.
71. *Лем С.* Тайна китайской комнаты // Лем С. Молох. – М., 2005. – С. 246–255.
72. *Людина: мислення і реальність.* – К.; Луцьк, 2001.
73. *Майерс Д.* Социальная психология. – СПб., 1997.

74. *Маноха И. П.* Человек и потенциал его бытия: Опыт синтеза-рования онтологических и психологических познавательных техник. — К.: Стимул, 1995.
75. *Марков Б. В.* Храм и рынок. Человек в пространстве культуры. — СПб.: Алетейя, 1999.
76. *Мацумото Д.* Психология и культура. — СПб., 2002.
77. *Межжерин В. А.* Человек экологический — мера всего мыслящего человечества. — К.: Логос, 2007.
78. *Москалец В. П.* Психологія релігії: Посібник. — К., 2004.
79. *Налимов В. В.* В поисках иных смыслов. — М., 1993.
80. *Низовских Н. А.* Человек как автор жизни: Психосемантика жизненных ориентаций. — Киров, 2000.
81. *Новиков Б. В.* Творчество и философия. — К., 1989.
82. *Нойманн Э.* Глубинная психология и новая этика. Человек мистический. — СПб., 1999.
83. *Прист С.* Теории сознания / Пер. с англ. и предисл. А. Ф. Грязнов. — М.: Идея-Пресс, 2000.
84. *Психология: Учебник / Под. ред. Н. В. Дружинина.* — СПб., 2001.
85. *Психология и праздник: праздник в жизни человека.* — М., 2003.
86. *Росс Л., Нисбетт Р.* Человек и ситуация. Уроки социальной психологии. — М.: Аспект Пресс, 2000.
87. *Смирнов И. П.* Человек человеку — философ=Homo homini philosophus. — СПб.: Алетейя, 1999.
88. *Соловьев О.* Моделирование будущего или человек и его сознание в структуре объективной реальности. — Луганск, 1997.
89. *Томалинцев В. Н.* Человек на рубеже тысячелетий. Парадоксы духовного развития: Опыт исследования феномена изоэтрности в культуре и творчестве. — СПб., 2001.
90. *Утопия и утопическое мышление.* — М., 1991.
91. *Фатхуллин М. Ф.* Человек творческий: почему? Основы концепции биографической детерминации творческой активности человека. — М., 2001.
92. *Франц А., Шелтон С.* Человек и его душа: Познание и врачевание от древности и до наших дней. — М., 1995.
93. *Человек.* Мыслители прошлого и настоящего о его жизни, смерти и бессмертии. Древний мир — эпоха Просвещения. — М., 1991.

94. *Человек: образ и сущность (гуманитарные аспекты). Толерантность и архитектоника эмоций.* — М., 1996.
95. *Черчленд П., Чериленд Смит П. Может ли машина мыслить? // В мире науки.* — 1990. — № 3. — С. 14–21.
96. *Щокин Г.* Людство і віра. — К., 2002.
97. *Щёкин Г. В.* Визуальная психодиагностика и ее методы: Учеб.-метод. пособие. — К.: МАУП, 1996.
98. *Щёкин Г. В.* Как эффективно управлять людьми: психология кадрового менеджмента: Науч.-практ. пособие. — К.: МАУП, 1999.
99. *Щёкин Г. В.* Как избежать ошибок при устройстве на работу: Советы психолога. — 3-е изд., стереотип. — К.: МАУП, 1994.
100. *Экономическая психология. Социокультурный подход /* Под ред. И. В. Андреевой. — СПб., 2000.
101. *Это человек:* Антология. — М.: Высш.шк., 1995.
102. *Алексеев А. П.* Аргументация, познание, общение. — М., 1991.
103. *Алексеев П. В., Панин А. В.* Философия: Учебник. — М., 1996.
104. *Барская А. Д.* Особенности мышления гомеровского человека // Вестн. МГУ. — Сер. 14.: Психология. — 1997.
105. *Басин Е. Я.* Искусство и коммуникация: Очерки из истории философско-эстетической мысли — М., 1999. — 240 с.
106. *Батліна Л. В.* Теоретичні основи пізнання людини як особистості. — Запоріжжя: Дике поле, 2005.
107. *Белявский И. Г.* Историческая психология. — Одесса, 1991.
108. *Булгаков С.* Философия хозяйства. — М., 1990.
109. *Василюк Г. Д.* Людина. Душа. Мета існування. — Житомир, 2002.
110. *Вернан Ж. П.* Происхождение древнегреческой мысли. — М., 1988.
111. *Выготский Л. С.* Психология развития человека. — М.: Смысл, 2005.
112. *Глива Є.* Онтологічний образ людини в творчості Григорія Сковороди. — К., 2006.
113. *Гносеологические и логико-методологические проблемы.* — М., 1996.
114. *Грановская Р. М.* Психология веры. — СПб.: Речь, 2004. — 574 с.
115. *Гумилев Л. Н.* История людей и история природы. — М., 1993.
116. *Добсон Дж.* Кохання на все життя / Пер. з англ. Ірини Кочубей — Черкаси: Смірна, 2005.

117. *Дубровский В. Н., Попов В. В., Некрасова Н. А., Далингер В. А., Кириков О. И.* Философия, вера, духовность: истоки, позиция и тенденции развития. — Воронеж, 2004. — 266 с.
118. *Ильин В. В.* Теория познания. Введение, общие проблемы. — М., 1994.
119. *Канке В. А.* Философия. Исторический и систематический курс. — М., 2000.
120. *Каюа Р.* Людина та сакральне: Видання, доповнене трьома додатками: про секс, гру, війну в їхньому відношенні до сакрального. — К.: Ваклер, 2003.
121. *Кривуля О. М.* Філософія. Світ — Людина — Дух. — Харків: Прометей, 2003.
122. *Князев В. Н.* Человек и технология. — К., 1990.
123. *Лосев А. Ф.* Философия, мифология, культура. — М., 1991.
124. *Новгородцев П. И.* Об общественном идеале. — М., 1991.
125. *Причепій Е. М.* Феноменологічна теорія свідомості Е. Гуссерля. — К.: Наук. думка, 1971.
126. *Познание* в социальном контексте. — М., 1994.
127. *Романовский А. Г., Михайличенко В. Е.* Философия достижения успеха. — Харьков, 2003.
128. *Ромм М. В.* Философия и психология адаптивных процессов: Учеб. пособие. — М., 2006.
129. *Табачковський В. Г.* Людина — Екзистенція — Історія. — К., 1996.
130. *Тойч Дж. М., Тойч Ч. К.* Второе рождение, или Искусство познать и изменить себя: Пер. с англ. / Джеймс Джулиан (предисл.). — Новое испр. и доп. изд. бестселлера “Путь к счастью”. — Днепрпетровск: Січ, 1998.
131. *Хамитов Н. В.* Философия и психология пола. — К., 2001.
132. *Фишер С.* Самогипноз, или Как превратить желания в реальность / Джеймс Эллисон (ред.), Анатолий Михайлов (пер. с англ.). — Харьков: Книжный Клуб, 2007.
133. *Франк С.* Собственность и социализм. Русская философия собственности XVIII-XX ст. — М., 1993.
134. *Человек*, индивид, общество: сущность и ценности. — Курган, 2000.
135. *Человек- волк* и Зигмунд Фрейд. — К.: Port-Royal, 1996.
136. *Черевченко Е. А.* Человек: ангел или убийца? — К.: Наук. світ, 2004.

137. *Шостром Э.* Анти-Карнеги, или Человек-манипулятор. — М.: Дубль-В, 1994.
138. *Язык.* Человек. Картина мира / Отв. ред. М. П. Одинцова. — Омск, 2000. — Ч.1: Лингвоантропологические и философские очерки (на материале русского языка).

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Філософія психології”	4
Зміст дисципліни “Філософія психології”	5
Питання для самоконтролю.....	9
Теми рефератів.....	13
Список літератури.....	15

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *І. О. Музика*

Зам. № ВКЦ-4579

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*